

**แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการรับ-จ่ายเงิน
ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment ภาครัฐ
กรณีศึกษาคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
Guidelines for Improving Efficiency in Receiving and Paying
Through the Government's Electronic System (E-Payment):
A Case Study of the Faculty of Social Sciences and Humanities/ Mahidol University**

วราภรณ์ รุจิระวานิชย์* วาสินี มีวณะ*

Wrathorn rujiravanich* Wasinee meewathana*

Received: 14 September 2023 / Revised: 23 November 2023 / Accepted: 25 December 2023

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการรับ-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-payment ภาครัฐ กรณีศึกษาคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยการทบทวนวรรณกรรม และรายงานในระบบการจัดการข้อมูลทางการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัยมหิดล (MU-ERP) สำหรับปีงบประมาณ 2564 – 2566 มาศึกษาวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวม ผู้เขียนนำแนวคิด ECRS โดยใช้หลักการการตั้งคำถาม ประกอบด้วย การกำจัด (Eliminate) การรวมกัน (Combine) การจัดใหม่ (Rearrange) และการทำให้ง่าย (Simplify) นำมาวิเคราะห์เพื่อปรับใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการรับ-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment ภาครัฐของคณะสังคมฯ การดำเนินงานของคณะสังคมฯ จะประสบผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายและพันธกิจได้นั้น งานด้านการเงินการคลังจำเป็นต้องมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานของหน่วยงานให้เป็นสังคมไร้เงินสดอย่างแท้จริง โดยการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่วนงานให้มีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย ลดการทำธุรกรรมกับธนาคารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้เป็นไปตามบทบาทของคณะสังคมฯ ได้อย่างเป็นระบบ และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของประเทศ โดยภาครัฐผลักดันโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ประเทศได้ก้าวเข้าสู่สังคมไร้เงินสด ให้มีช่องทางการรับเงินในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

ข้อเสนอแนะพบว่า ควรมีการพัฒนาระบบการจ่ายเงินที่สามารถโอนจ่ายผ่านบริการธนาคาร โดยไม่ต้องสร้างข้อมูลหลักผู้ขายหรือเจ้าหน้าที่ในระบบ MU-ERP ในกรณีที่มีรายการจ่ายให้แก่บุคลากรคณะสังคมฯ จะสามารถลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในเรื่องของต้นทุนเช็ค และลดระยะเวลาที่ต้องนำฝากเช็ค ณ ที่ทำการของธนาคาร จะทำให้ลดระยะเวลาการปฏิบัติงานให้มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น

---

*นักวิชาการเงินและบัญชี/ งานคลังและสินทรัพย์ สำนักงานคณบดี คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

*Finance and Accounting Analyst/ Faculty of Social Sciences and Humanities/ Mahidol University

คำสำคัญ : การรับ-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ/ ลดต้นทุนค่าใช้จ่าย/ ลดการสูญเสียเวลา

Abstract

This academic article aims to provide a guideline for improving efficiency in receiving and paying through the government's electronic e-payment system: a case study of the Faculty of Social Sciences and Humanities/ Mahidol University. The analysis is based on document information and reports from the MU-ERP system for the fiscal year 2021 to 2023 for an overview. The author applies the ECRS concept/ using the questioning principle/ which involves Elimination/ Combination/ Rearrangement/ and Simplification. This analysis aims to improve the efficiency of the electronic e-payment system in receiving and paying through the government's electronic E-payment systems in the government sector of the faculty. To ensure the successful operations of the faculty in alignment with its goals and mission/ financial and fiscal processes should prioritize the transition towards a fully cashless society. This can be achieved by leveraging technology to facilitate the task of department officials/ making processes more convenient/ efficient/ secure/ ultimately reducing reliance on traditional banking transactions and enhancing overall work efficiency by the committee's role. In alignment with the country's strategic plan/ the government sector is actively promoting projects designed to enhance electronic payment infrastructure. These initiatives aim to transition the nation towards a cashless society/ establishing electronic channels for receiving.

The recommendations suggest the development of a payment system that can be transferred through banking services without the need to create master vendor or creditor information in the MU-ERP system. In the case that there are items paid to faculty members/ this will be able to reduce costs in terms of cheque costs shorten the time required to deposit cheques at bank offices and significantly shorten the overall transaction processing time.

Keywords: receiving and paying via electronic systems government sector/ reducing expenses/ reducing the loss

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมไร้เงินสด (Cashless Society) โดยรัฐบาลได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (National e-Payment Master Plan) ขึ้น หน่วยงานของรัฐจึงจำเป็นต้องผลักดันให้มีช่องทางการรับเงินในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ลดการรับเงินด้วยเงินสด เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของประเทศ (กรมบัญชีกลาง/ออนไลน์ : 2) กระทรวงการคลังกำหนดได้หลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจ่ายเงิน การนำเงินส่งคลังและการรับเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยให้ส่วนราชการเริ่มดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 เป็นต้นมา ซึ่งรูปแบบการดำเนินการจ่ายเงิน การรับเงินและนำส่งคลังต้องใช้บริการผ่านระบบธนาคาร อินเตอร์เน็ต แบงก์กิ้ง สำหรับหน่วยงานภาครัฐที่บันทึกรายการทางบัญชีด้วยระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) เพื่อให้การดำเนินงานด้านการรับ-จ่ายเงินของส่วนราชการเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยอาศัยอำนาจตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง พ.ศ.2551 ข้อ 47 วรรคสองที่กำหนดให้การจ่ายเงินผ่านธนาคารหรือด้วยวิธีอื่นใดให้เป็นไปตามกระทรวงการคลังกำหนด (กลุ่มตรวจสอบภายใน กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน/ 2561 : คำนำ)

มหาวิทยาลัยมหิดล มียุทธศาสตร์ที่จะมุ่งไปสู่การเป็น World Class University ดังนั้นมหาวิทยาลัยจะต้องพัฒนาระบบที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีให้เป็นมหาวิทยาลัย 4.0 จึงเกิดเป็นความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยมหิดลกับธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ขึ้น เพื่อผลักดันให้เกิดโครงการ Smart University ที่จะร่วมกันสร้างการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสภาพแวดล้อมและด้านอื่น ๆ ที่สำคัญในมหาวิทยาลัยมหิดลให้เป็นมหาวิทยาลัยต้นแบบแห่ง “Digital Convergence University” ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำระดับโลก (ข่าวมหาวิทยาลัยมหิดล, 28 มีนาคม 2561)

กองคลัง มหาวิทยาลัยมหิดล ได้จัดให้ส่วนงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยมหิดลเข้ารับฟังบรรยายในหัวข้อเรื่อง “การเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนากระบวนการรับจ่ายเงินของส่วนงานสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment ตามโครงการ Mahidol Digital Convergence University” ซึ่งกองคลัง มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นส่วนงานนำร่องในการดำเนินการโครงการดังกล่าว ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการจ่ายเงินการรับเงินและการนำส่งเงินส่งคลังของมหาวิทยาลัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามนโยบายรัฐบาล ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ National e-Payment เพื่อให้มีระบบรองรับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้มาตรฐานสอดคล้องกับการใช้งานเทคโนโลยีโดยเฉพาะ โดยให้ทุกคณะในมหาวิทยาลัยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2564

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการรับ-จ่ายเงิน ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-payment ภาครัฐ ของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งจะนำแนวคิดหลักการ ECRS โดยใช้หลักการการตั้งคำถาม ประกอบด้วย การกำจัด (Eliminate) การรวมกัน (Combine) การจัดใหม่ (Rearrange) และการทำให้ง่าย (Simplify) นำมาวิเคราะห์เพื่อปรับใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการรับ-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ภาครัฐของคณะฯ โดยเนื้อหาใน

บทความจะกล่าวถึงที่มาของระบบการรับชำระเงิน e-Payment/คำอธิบายของการรับ-จ่ายเงิน ขั้นตอนการรับ-จ่ายเงิน ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment ภาครัฐ / รูปแบบและวิธีการรับเงินและจ่ายเงิน/วิธีการจ่ายเงินของระบบบัญชีเจ้าหนี้ AP/ จำนวนการรับเงิน-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-payment ภาครัฐ กรณีศึกษาคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ 2564 – 2566 รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของคณะ ฯ ต่อไป

ระบบการรับชำระเงิน e-Payment

ระบบการรับชำระเงิน e-Payment (Electronic Payment System) คือ ระบบที่ถูกสร้างขึ้นภายใต้การทำงานของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับคนในยุคปัจจุบัน โดยเป็นระบบที่สามารถโอนเงิน ชำระเงินผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผ่านสมาร์ตโฟน โดยมีระบบอินเทอร์เน็ตเป็นผู้ช่วยที่สำคัญ

e-Payment หรือการชำระเงินออนไลน์ในปัจจุบันมีอยู่หลายประเภท โดยสามารถแบ่งเป็น 8 ประเภทดังนี้ 1) ระบบการเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) เป็นระบบที่ใช้มูลค่าของเงินที่มีการบันทึกไว้บนสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยส่วนใหญ่จะมาจากการทำธุรกรรมทางออนไลน์แทนเงินสด และการโอนเงินชำระค่าสินค้าและบริการต่าง ๆ 2) บริการเครือข่ายบัตรเครดิต เป็นการชำระเงินโดยใช้วิธีการส่งข้อมูลการเงินของผู้ใช้ไปยังผู้ให้บริการบัตรเครดิตโดยตรง 3) บริการเครือข่าย EDC Network เป็นบริการชำระเงินผ่านเครื่องรูดบัตรเครดิตหรือเดบิต (EDC) โดยที่ตัวเครื่องจะมีการเชื่อมต่อข้อมูลการเงินกับร้านค้า หรือธุรกิจ เพื่อให้ลูกค้าสามารถชำระเงินผ่านเครื่อง EDC 4) บริการสวิตชิงในการชำระเงิน เป็นบริการที่ทำหน้าที่เป็นจุดเชื่อมต่อเพื่อทำการรับ-ส่งข้อมูล ไปยังผู้ให้บริการ เพื่อช่วยให้การชำระเงินสะดวกและรวดเร็วขึ้น 5) บริการหักบัญชี (Clearing) เป็นกระบวนการชำระเงินที่จะมีการหักเงินในบัญชีธนาคาร ตามที่ได้มีการผูกบัญชีหรือทำข้อตกลงไว้กับธนาคาร เพื่อให้การโอนเงินเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและปลอดภัย 6) บริการชำระดุล (Settlement) เป็นบริการชำระเงินแบบล่วงหน้า โดยจะมีการหักเงินในบัญชีของผู้ใช้เพื่อนำไปชำระแก่เจ้าหนี้แบบอัตโนมัติ 7) บริการชำระเงินแทน เป็นการชำระเงินแทนเจ้าหนี้ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพสูง และ 8) บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านอุปกรณ์ คือ การชำระเงินผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ โดยมีระบบอินเทอร์เน็ตเป็นตัวเชื่อมต่อ แต่จะไม่มีเก็บเงินไว้ (“E-Payment คืออะไร?”, วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี)

ปัจจุบันคณะสังคมฯ ได้มีการนำระบบการรับชำระเงิน e-Payment มาใช้ตามประเภทที่ 5 และประเภทที่ 8 เท่านั้น โดยประเภทเครื่องรูดบัตรเครดิตหรือเดบิต (EDC) ยังไม่ได้นำมาใช้เนื่องจากอาจมีค่าธรรมเนียมการรูดบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีต้นทุนค่าใช้จ่ายและยังไม่คุ้มค่ากับการนำมาใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะสังคมฯ

ความหมายของการรับ-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-payment

ใบแจ้งยอดชำระเงิน (Bill Payment) เป็นใบแจ้งชำระเงิน ซึ่งทางคณะสังคมฯ จัดทำขึ้นผ่านระบบ BP Payin Slip ของธนาคารไทยพาณิชย์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการชำระเงินในการรับเงินรายได้ต่าง ๆ

ของคณะสังคมฯ โดยผู้ชำระเงินจะได้ทราบถึงรายละเอียดต่าง ๆ จำนวนเงินที่ต้องชำระ วันครบกำหนดชำระ เงิน วิธีการชำระเงิน โดยระบุไว้อย่างชัดเจนตามที่ได้ระบุไว้ การใช้วิธีการนี้ในการชำระเงินจะทำให้ลดขั้นตอน ลดความผิดพลาด ลดความเสี่ยง เพิ่มความสะดวก และสามารถตรวจสอบได้รวดเร็วในการชำระ

QR Payment เป็นวิธีการจ่ายชำระเงินหรือโอนเงิน โดยแสกน QR code ในการจ่ายชำระผ่าน แอปพลิเคชันธนาคารผ่านป้ายแม่ฉนวน ณ จุดรับชำระเงิน (ณ จุดรับเงิน 3 จุด /งานคลังและสินทรัพย์/ หน่วยงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน/ ห้องสมุด) และแสกนผ่านป้าย QR code หน้าเว็บไซต์ หน่วยงาน

SCB PromptPay คือ การรับ-โอนเงินผ่านบริการธนาคาร เป็นการจัดทำข้อมูลรายการ Payroll และ Pre-Registered บนระบบ SCB Business Net โดยผู้รับเงินผูกบัญชีเงินเดือนฝากไว้กับธนาคาร เพื่อให้ ง่ายและสะดวกต่อการรับ-โอนเงินเดือน

SCB SMART Credit หมายถึง การจ่ายเงินผ่านช่องทาง SCB SMART Credit เป็นการจ่ายเงินด้วย วิธีการโอนเงินจากบัญชีต้นทางคือ บัญชีของธนาคารไทยพาณิชย์ให้กับบัญชีปลายทาง (บัญชีผู้รับโอน) เป็น ธนาคารอื่น ๆ

KTB PromptPay หมายถึง การจ่ายเงินด้วยวิธีการโอนเงินของธนาคารกรุงไทย-พร้อมเพย์ KTB PromptPay เป็นการจ่ายเงินผ่านช่องทางของธนาคารกรุงไทยด้วยรูปแบบการโอนเงินแบบ PromptPay ตาม Format ที่ธนาคารกำหนด

MU-ERP หมายถึง โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการเงินและบัญชี ซึ่งเป็นระบบซอฟต์แวร์สำหรับวางแผนการจัดการข้อมูลทางการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัยมหิดล โดยข้อมูลของส่วนงาน ฯ จะบันทึกไว้ใน Database หลักของมหาวิทยาลัย ซึ่งส่วนงาน ฯ สามารถประมวลผลข้อมูลทางการเงินและเรียกใช้งานทางการเงิน โดยนำข้อมูลมาใช้สำหรับประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารในการดำเนินงานของส่วนงาน ฯ

ดังนั้นผู้เขียนจึงได้สรุปคำอธิบายของการรับ-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ตามรูปแบบและ วิธีการรับและจ่ายเงินของคณะสังคมฯ เพื่อให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้นโดยผู้เขียนนำแนวคิดในเรื่องของหลักการของ ECRS โดยใช้หลักการการตั้งคำถามมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการเพิ่ม ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลต่อไป

หลักการของ ECRS

แนวคิด ECRS คือ การลดความสูญเปล่า (Waste) ที่ไม่สร้างผลตอบแทนหรือประโยชน์ให้กับองค์กร เป็นแนวคิดทฤษฎีเพื่อลดต้นทุนที่ไม่จำเป็นและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ใช้สำหรับการวิเคราะห์ขั้นตอน การรับจ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment ภาครัฐ ในบทความนี้โดยมีหลักการที่ประกอบด้วย การกำจัด (Eliminate) การรวมกัน (Combine) การจัดใหม่ (Rearrange) และการทำให้ง่าย (Simplify) ซึ่งเป็น หลักการง่าย ๆ ที่สามารถใช้ในการเริ่มต้นลดความสูญเปล่าหรือ MUDA (มุดะ หมายถึงความสูญเปล่า

สิ้นเปลือง โดยที่กิจกรรมใดๆ ที่กระทำขึ้นแล้วไม่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มถือเป็นความสูญเปล่า) ลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การกำจัด (Eliminate) คือการพิจารณาการทำงานปัจจุบันและพยายามกำจัดความสูญเปล่าทั้ง 7 ประการที่พบออกไป คือการผลิตมากเกินไป การรอคอย การเคลื่อนที่/เคลื่อนย้ายที่ไม่จำเป็น การทำงานที่ไม่เกิดประโยชน์ การเก็บสินค้าที่มากเกินไป การเคลื่อนย้ายที่ไม่จำเป็น และของเสีย

2. การรวมกัน (Combine) คือการพิจารณาว่าสามารถรวมขั้นตอนการทำงานให้ลดลงได้หรือไม่ เช่น จากเดิมเคยทำ 5 ขั้นตอนก็รวมบางขั้นตอนเข้าด้วยกัน ทำให้ขั้นตอนที่ต้องทำลดลงจากเดิม

3. การจัดใหม่ (Rearrange) คือ การจัดขั้นตอนการผลิต และบริการใหม่เพื่อให้ลดการเคลื่อนที่ที่ไม่จำเป็นหรือการรอคอย เช่น ในกระบวนการผลิต หากทำการสลับขั้นตอนที่ 2 กับ 3 โดยทำขั้นตอนที่ 3 ก่อน 2 จะทำให้ระยะทางการเคลื่อนที่ลดลง เป็นต้น

4. การทำให้ง่าย (Simplify) หมายถึง การจัดรูปแบบของเอกสารให้เข้าใจง่ายและสะดวกเหมาะสมกับการใช้งาน หรือเป็นการปรับปรุงการทำงานให้ง่ายและสะดวกขึ้น โดยอาจจะออกแบบจิ๊ก (Jig) หรือฟิกเจอร์ (Fixture) เข้าช่วยในการทำงานเพื่อให้การทำงานสะดวกและแม่นยำขึ้น ซึ่งสามารถลดของเสียลงได้ จึงเป็นการลดการเคลื่อนที่ที่ไม่จำเป็นและลดการทำงานที่ไม่จำเป็น

หลักการ ECRS โดยการตั้งคำถาม

สิ่งที่ต้องการหา	ตัวอย่างคำถาม	จุดประสงค์
วัตถุประสงค์ (What)	ทำอะไร : ทำไมต้องทำ	ขจัดส่วนที่ไม่จำเป็นออก (Eliminate)
สถานที่ (Where)	กำลังทำที่ไหน : ทำไมต้องทำที่นั่น	รวมเข้าด้วยกัน (Combine) หรือ จัดใหม่ (Rearrange)
ลำดับขั้น (When)	ทำเมื่อไร : ทำไมต้องเวลานั้น	
บุคคล (Who)	ใครคนทำ : ทำไมต้องคนนั้น	
วิธีการ (How)	ทำอย่างไร : ทำไมต้องทำอย่างนั้น	ทำให้ง่ายขึ้น (Simplify)

ที่มา : วิทยา อินทร์สอน (มปป.) เทคนิคการเพิ่มผลผลิต โดยการลดการสูญเสีย

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนจึงนำแนวคิดหลักการ ECRS โดยการตั้งคำถามมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการรับ-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-payment ภาครัฐ กรณีศึกษา คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ดังนี้

1. การกำจัด (Eliminate) - การรับเงิน ทำไมรับเงินด้วยเงินสด / pay-in และเช็ค - การจ่ายเงิน ทำไมต้องไปธนาคาร และต้องจ่ายเช็คให้กับผู้มีสิทธิรับเงิน

2. การรวมกัน (Combine) - การรับเงิน ทำอยู่ที่คณะ ฯ ทำให้เกิดความเสี่ยงในการถือเงินสด และการทุจริต - การจ่ายเงิน ทำงานอยู่ที่คณะ ฯ เพราะไม่ต้องไปดำเนินการธุรกรรมที่ธนาคารทำให้มีเวลาในการทำงานอื่นมากขึ้น

3. การจัดใหม่ (Rearrange) - การรับเงิน เจ้าหน้าที่การเงินจัดทำใบแจ้งชำระเงินและแสกน QR code ผ่านป้ายแม่ฉนวนและหน้าเว็บไซต์ แจ้งให้ผู้ชำระเงินไปชำระเงินที่ธนาคาร - การจ่ายเงิน เจ้าหน้าที่การเงินดำเนินการเลือกวิธีการจ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-payment ภาครัฐ มาใช้เพื่อรับการชำระเงินนี้ให้แก่ผู้มีสิทธิรับเงินโดยตรง

4. การทำให้ง่าย (Simplify) - การรับเงิน สามารถเรียกดูข้อมูลบัญชี และรายงานการชำระเงินต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และสะดวกมากยิ่งขึ้นโดยไม่ต้องรอหลักฐานการโอนว่าใครโอนมา - การจ่ายเงิน ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อเช็คหรือค่าธรรมเนียมการใช้เช็คเพื่อชำระเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ และลดความผิดพลาดในการกรอกข้อมูลการทำรายการผ่านธนาคาร ทำให้มีความคล่องตัวในการทำงานมากยิ่งขึ้น

การรับเงิน-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment ภาครัฐ กรณีศึกษาคณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ในปัจจุบันงานคลังและสินทรัพย์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ปฏิบัติงานด้านการรับ-จ่ายเงิน ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล และประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การเบิกเงิน การจ่ายเงิน และการควบคุมดูแลการจ่ายเงิน พ.ศ. 2551 โดยมีขั้นตอนปฏิบัติดังนี้

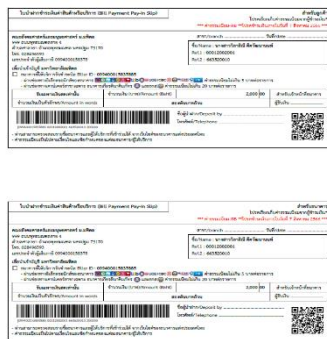
การรับเงินของคณะ ฯ

1) คณะ ฯ ได้ทำบันทึกขอเปิดสิทธิการใช้งานบริการชำระเงิน (Bill Payment) กับทางกองคลัง มหาวิทยาลัยมหิดล

2) เมื่อโครงการได้รับการอนุมัติในหลักการจัดเก็บเงินค่าลงทะเบียน/ประชุม/สัมมนา และขออนุมัตินำส่งเงินที่จัดเก็บเงินรายได้ต่าง ๆ ของคณะสังคมฯ (รายได้ค่าสาธารณูปโภค /รายได้ค่าแก๊ส/ รายได้ค่าบำรุงการใช้สถานที่/ ค่าธรรมเนียมจรรยาบรรณการวิจัยในคน/ รายได้ดอกเบียรับเงินฝากธนาคาร/ รายได้ค่าปรับ/ รายได้เงินรับบริจาค/ หลักประกันสัญญา ฯลฯ)

3) จัดทำใบแจ้งการชำระเงิน ในระบบ BP Payin Slip ของธนาคารไทยพาณิชย์ แล้วเซฟเป็นไฟล์ pdf. เพื่อดำเนินการส่ง e-mail แจ้งให้ผู้ชำระเงินใช้ในการรับชำระเงินเข้าบัญชีดังกล่าว ซึ่งใบแจ้งชำระเงินจะต้องประกอบด้วย (ชื่อคณะสังคมฯ /ผู้รับชำระเงิน /วันที่รับชำระ/ ชื่อผู้ชำระเงิน /รายการหรือประเภทของรายได้ที่รับชำระ /และจำนวนเงินที่รับชำระ) โดยรูปแบบของรหัส (Company Code/Product Code) และข้อมูลอ้างอิง (Reference Code) ที่จะระบุในแบบใบแจ้งการชำระเงิน เพื่อนำเข้าบัญชีมหาวิทยาลัยมหิดล “SCB 016-300325-6”

- 4) ผู้ชำระเงินสามารถสแกน OR code หรือนำไปชำระเงินเข้าบัญชีผ่านเคาน์เตอร์ธนาคาร Teller.Payment/ ATM/ Payment/ Internet.Banking และ Mobile Banking ตามที่วันที่ระบุในใบชำระเงิน โดยคณะสังคมฯ ได้กำหนดช่วงวันชำระเงินให้ผู้ชำระเงินได้จ่ายเงินผ่านตามช่องทางต่าง ๆ ของธนาคาร
- 5) เรียกดูข้อมูลบัญชี และรายงานการชำระเงินต่าง ๆ ในระบบ SCB Business Net โดย Log in เข้า User Name และ password
- 6) ตรวจสอบและสอบทานสรุปข้อมูลการโอนเงินในรายงานการรับเงินรายได้ต่าง ๆ จากรายงานการรับชำระเงินระหว่างวัน SCB Business Net กับรายงานคงเหลือประจำวันที่ได้รับจากระบบ MU-erp ณ วันที่ปัจจุบันแต่ละรายการทุกสิ้นวัน พร้อมออกใบเสร็จรับเงินให้ครบถ้วนถูกต้องตรงกันเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยมหิดลกำหนด
- 7) ในวันทำการถัดไป บันทึกข้อมูลในระบบ MU-ERP เพื่อบันทึกรายการรับเงิน และนำส่งเงินให้กองคลัง มหาวิทยาลัยมหิดล และจัดพิมพ์รายงานการชำระเงิน

ภาพที่ 1 ตัวอย่างรูปแบบต่าง ๆ ในการรับชำระเงิน

ที่มา : ใบแจ้งชำระเงิน ระบบ BP Payin Slip และป้ายแม่แบบ QR code ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

การจ่ายเงินของคณะสังคมฯ

- 1) มหาวิทยาลัยมหิดล มีการเปิดใช้ด้านการโอนเงิน (Bulk Payment) กับทางธนาคารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารของผู้มีสิทธิรับเงินที่เป็นข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานมหาวิทยาลัยมหิดล (พม.) พนักงานมหาวิทยาลัยเงินรายได้ (พส.) หรือบุคคลภายนอก ในกรณีดังนี้
  - การจ่ายเงินเดือน/ ค่าตอบแทน (การสอน/การสอบ/วิทยากร) ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ/ ค่าเบี้ยประชุม/ เงินสวัสดิการต่าง ๆ (ค่าเบี้ยเลี้ยง/ค่ารักษาพยาบาล/ค่าเล่าเรียนบุตร) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ฯลฯ ตามที่มหาวิทยาลัยมหิดลกำหนด
  - การจ่ายเงินยืมตรงจ่ายตามสัญญาการยืมเงิน เช่น โครงการที่อนุมัติในหลักการภายในคณะสังคมฯ/ เงินอุดหนุนโครงการบริการรับทำวิจัย/ เงินอุดหนุนโครงการวิจัย ฯลฯ
  - การเบิกจ่ายตามระเบียบพัสดุ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง/ จ้างทำของ/ จ้างเช่า/ ฯลฯ

2) โอนเงินเข้าบัญชีของผู้มีสิทธิรับเงินโดยตรง และกรณีจ่ายชำระเป็นเช็คธนาคาร มีดังนี้

- บุคคลภายในมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งได้แก่ ข้าราชการ/ ลูกจ้าง/ พนักงานงานมหาวิทยาลัย (พม.) พนักงานมหาวิทยาลัย (พส.) จะทำการโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้มีสิทธิรับเงินโดยตรง ซึ่งคณะสังคมฯ จะดำเนินการ Run Payroll ตามรอบเงินเดือนที่มหาวิทยาลัยกำหนด

- บุคคลภายนอก กรณีที่สร้างข้อมูลหลักผู้ขายในระบบ MU-ERP เช่น บุคลากรของคณะสังคมฯ /นักวิจัยโครงการฯ เป็นต้น จะ ทำการชำระเงินโดยโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้มีสิทธิรับเงิน โดยผ่านบริการธนาคาร

- บริษัท/ ห้างร้านต่าง ๆ เมื่อคณะสังคมฯ มีค่าใช้จ่ายที่จะต้องชำระเงินให้แก่เจ้าหนี้ คณะสังคมฯ จะดำเนินการชำระหนี้โดยจ่ายเป็นเช็คธนาคาร

ดังนั้น คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมีรูปแบบและวิธีการปฏิบัติงานด้านการรับเงินและการจ่ายเงิน เพื่อให้สอดคล้องกับระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment จึงได้ทำการเปรียบเทียบรูปแบบและวิธีการปฏิบัติงานรูปแบบเดิมกับรูปแบบใหม่ เพื่อให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 รูปแบบและวิธีการรับเงินและจ่ายเงิน กรณีศึกษา คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รายการ	รูปแบบและวิธีการรับเงินและจ่ายเงิน							
	แบบใหม่					แบบเดิม		
	Cross Bank Bill Payment	QR Bill Payment	SCB PromptPay	SCB SMART CREDIT	KTB PromptPay	เงินสด	Pay-in	เช็ค
1. การรับเงิน								
e-Payment / งานคลังและสินทรัพย์ / หน่วยงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน / ห้องสมุด								
- Biller ID : 099400015837885 เลขที่บัญชี 016-300325-6 ชื่อบัญชี “มหาวิทยาลัยมหิดล”	√	√				√	√	√
-Biller ID : 099400015837812 เลขที่บัญชี 333-300415-3 ชื่อบัญชี “มหาวิทยาลัยมหิดล”		√				√	√	
e-Donation / งานคลังและสินทรัพย์ / สำนักงานคนบตี								
- Biller ID : 09940024816890 เลขที่บัญชี 316-302001-0 ชื่อบัญชี “มหาวิทยาลัยมหิดล”		√				√	√	
2. การจ่ายเงิน								
- การจ่ายค่าใช้จ่ายใดๆ ที่ต้องจ่ายเจ้าหนี้ โดยมี ต้นเรื่องอนุมัติเดียวกัน เช่น บริษัท/ห้างร้าน/ บุคคลธรรมดา ฯลฯ			√					√

รายการ	รูปแบบและวิธีการรับเงินและจ่ายเงิน							
	แบบใหม่					แบบเดิม		
	Cross Bank Bill Payment	QR Bill Payment	SCB PromptPay	SCB SMART CREDIT	KTB PromptPay	เงินสด	Pay-in	เช็ค
- การจ่ายค่าใช้จ่ายใดๆ ที่บังคับให้ต้องโอนเงินผ่านบริการธนาคารให้กับผู้รับเงินโดยตรง เช่น ค่าตอบแทนนักวิจัยบุคคลภายนอก ฯลฯ			✓	✓	✓			✓
e-Payroll								
- การจ่ายค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น การจ่ายเงินเดือน โดยการจัดทำข้อมูลรายการ Payroll และ Pre-Registered บนระบบ SCB Business Net			✓					✓

จากตารางที่ 1 รูปแบบและวิธีการรับเงินและจ่ายเงิน กรณีศึกษาคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สรุปได้ว่าการรับเงินของคณะ ฯ มีการชำระเงินผ่านบัญชีธนาคาร 3 ช่องทางดังนี้คือ

1. เลขที่บัญชี 016-300325-6 ชื่อบัญชี “มหาวิทยาลัยมหิดล” **โดยวิธีการรับเงินแบบใหม่** ใช้การจัดทำใบชำระเงิน Cross Bank Bill Payment และแสกน QR Code ณ จุดรับชำระเงิน (1 จุด / งานคลังและสินทรัพย์) เพื่อรับเงินรายได้ต่าง ๆ ของคณะสังคมฯ เช่น ค่าสาธารณูปโภค / ค่าเช่าร้านค้า/ ค่าบำรุงภาชนะ/ ค่าแก๊ส/ หลักประกันสัญญา/ ค่าลงทะเบียน ประชุม สัมมนาวิชาการที่จัดเก็บค่าลงทะเบียนต่าง ๆ ฯลฯ **ส่วนวิธีการรับเงินแบบเดิม** นั้น คณะสังคมฯ แต่เดิมมีการรับเงินในรูปแบบเงินสด/ Pay-in ธนาคาร / และเช็ค

2. เลขที่บัญชี 333-300415-3 ชื่อบัญชี “มหาวิทยาลัยมหิดล” **โดยวิธีการรับเงินแบบใหม่** ใช้เพื่อรองรับการรับชำระเงินโดยแสกน OR code ผ่านป้ายแม่เหล็ก ณ จุดรับชำระเงิน (2 จุด / หน่วยงาน คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน/ ห้องสมุด) และแสกนผ่านป้าย OR code หน้าเว็บไซต์หน่วยงาน เพื่อรองรับการชำระเงินรายได้ค่าธรรมเนียมจริยธรรมการวิจัยในคน / รายได้ค่าปรับห้องสมุด **ส่วนวิธีการรับเงินแบบเดิม** นั้น คณะสังคมฯ แต่เดิมมีการรับเงินในรูปแบบเงินสด/ และ Pay-in ธนาคาร

3. เลขที่บัญชี 316-302001-0 ชื่อบัญชี “มหาวิทยาลัยมหิดล” **โดยวิธีการรับเงินแบบใหม่** ใช้เพื่อรองรับการรับชำระเงินบริจาค e-Donation เพื่อรองรับการรับชำระเงินที่หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกบริจาคเงินให้กับคณะสังคมฯ โดยแสกน OR code ผ่านป้ายแม่เหล็ก ณ จุดรับชำระเงิน (2 จุด /งานคลังและสินทรัพย์ / สำนักงานคณบดี) และแสกนผ่านป้าย OR code หน้าเว็บไซต์ **ส่วนวิธีการรับเงินแบบเดิม** นั้น คณะสังคมฯ แต่เดิมมีการรับเงินในรูปแบบเงินสด/ และ Pay-in ธนาคาร

การจ่ายเงิน - ในรูปแบบเดิม คณะ ฯ มีช่องทางการจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ โดยวิธีการจ่ายเป็นเช็ค และในรูปแบบใหม่ ซึ่งปัจจุบันนี้คณะสังคมฯ มีช่องทางการจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ จำแนกได้ดังนี้

1. กรณีการจ่ายค่าใช้จ่ายใดๆ ที่ต้องจ่ายเจ้าหน้าที่ โดยมีต้นเรื่องอนุมัติเดียวกัน เช่น บริษัท/ห้างร้าน/บุคคลธรรมดา เป็นต้น คณะสังคมฯ จะใช้ช่องทางในการจ่ายเงินโดยวิธีการจ่ายเป็นเช็ค

2. การจ่ายค่าใช้จ่ายใดๆ ที่บังคับให้ต้องโอนเงินผ่านบริการธนาคารให้กับผู้รับเงินโดยตรง เช่น ค่าตอบแทนนักวิจัยบุคคลภายนอก เป็นต้น คณะสังคมฯ จะใช้ช่องทางในการชำระเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ โดยวิธีการจ่ายโอนผ่านบริการธนาคาร SCB SMART CREDIT สำหรับบัญชีที่ผู้รับเงินปลายทางเป็นธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และสำหรับบัญชีที่ผู้รับเงินปลายทางเป็นของธนาคารอื่น ๆ

3. การจ่ายค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น การจ่ายเงินเดือน เป็นต้น คณะสังคมฯ จะใช้ช่องทางในการจ่ายเงิน โดยวิธีการจ่ายโอนผ่านบริการธนาคาร SCB PromptPay สำหรับบัญชีที่เป็นของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โดยการจัดทำข้อมูลรายการ Payroll และ Pre-Registered บนระบบ SCB Business Net

ส่วนในระบบการจ่ายเงินของคณะ มีรูปแบบวิธีการจ่ายชำระเงินแก่เจ้าหน้าที่ โดยผ่านช่องทางหลักๆ 2 ช่องทาง คือจ่ายผ่านบริการธนาคาร และจ่ายผ่านเช็คธนาคาร ซึ่งวิธีการจ่ายผ่านบริการธนาคาร ช่วยในเรื่องของการลดการสูญเสียเวลาการรอคอย ก็คือการลดระยะเวลาที่ต้องไปดำเนินการด้านธุรกรรมที่ธนาคารโดยตรงเพื่อชำระเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ และยังช่วยในเรื่องของการลดค่าใช้จ่ายหรือค่าธรรมเนียมการใช้เช็คเพื่อชำระเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ รวมถึงยังสามารถลดความผิดพลาดในการกรอกข้อมูลการทำรายการผ่านธนาคาร ทำให้มีความคล่องตัวในการทำงานมากยิ่งขึ้น

วิธีการจ่ายเงินของระบบบัญชีเจ้าหน้าที่ AP

ขวัญเรือน จันทรเชื้อแถว (2566) ได้อธิบายถึงวิธีการจ่ายเงินของระบบบัญชีเจ้าหน้าที่ (AP) ไว้ว่า วิธีการชำระเงิน Payment Method *0* โอนผ่านบริการธนาคารรับเงินอุดหนุนเฉพาะ *4* โอนผ่านบริการธนาคารเงินรายได้ (กองทุนเงินรายได้) สำหรับจ่ายเงินวิจัยที่มหาวิทยาลัยรับแทนและจ่ายกลับส่วนงาน / จ่ายเงินยืมตรงจ่าย/ จ่ายค่าตอบแทนบุคคลภายนอก กรณีสร้างข้อมูลหลักเจ้าหน้าที่ โดยระบุเลขที่บัญชี SCB และ E-mail ผู้รับเงิน

วิธีการชำระเงิน Payment Method *๗* โอนเงินเดือน GF ผ่านบริการ SCB สำหรับจ่ายเงินเดือนคืนกลับส่วนงาน / จ่ายค่ารักษาพยาบาล / เงินช่วยเหลือ(บ้านญาติ)/ค่าทำศพ/ค่าเล่าเรียนบุตรข้าราชการ

วิธีการชำระเงิน Payment Method *๖* โอนผ่านบริการธนาคารแบบ SMART เงินรายได้ (กองทุนเงินรายได้) สำหรับจ่ายค่าตอบแทนบุคคลภายนอก กรณีผู้รับเงินเปิดบัญชีของธนาคารอื่นที่ไม่ใช่ SCB (โดยการขอสร้างข้อมูลหลักเจ้าหน้าที่โดยระบุเลขที่บัญชีธนาคารอื่นและ E-mail ผู้รับเงิน

วิธีการชำระเงิน Payment Method *X* จ่ายผ่านบริการธนาคารรับเงินอุดหนุนเฉพาะ *Y* จ่ายผ่านบริการธนาคารเงินรายได้ (กองทุนเงินรายได้) *Z* จ่ายผ่านบริการธนาคารรับเงินอุดหนุนทั่วไป สำหรับจ่ายค่าสินค้าและบริการสำหรับเจ้าหน้าที่บุคคลภายนอก (นิติบุคคล/ บุคคลธรรมดา)/ จ่ายเงินหลักประกันสัญญา กรณีไม่เลขที่บัญชีธนาคารและ E-mail และจ่ายค่าตอบแทนบุคคลภายนอก กรณีไม่เลขที่บัญชี SCB และ E-mail ผู้รับเงิน

วิธีการชำระเงิน Payment Method *D* จ่ายเช็คต่อเนื่อง (กองทุนเงินรายได้) *I* จ่ายเช็คมือ (เงินงบประมาณ) สำหรับจ่ายค่าสินค้าและบริการสำหรับเจ้าหน้าที่บุคคลภายนอก (บริษัท/ ห้างร้าน/ บุคคลธรรมดา) กรณีมีค่าปรับที่ไม่สามารถจ่ายผ่านบริการธนาคารได้ และจ่ายในกรณีเช็คด่วนที่ต้องการให้กองคลังออกเช็คทันทีโดยไม่สามารถรอเข้ากระบวนการของธนาคารได้

ตารางที่ 2 จำนวนการรับเงิน-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-payment ภาครัฐ กรณีศึกษา คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ 2564 - 2566

หน่วย : รายการ

การรับเงิน และจ่ายเงิน	ปีงบประมาณ 2564			ปีงบประมาณ 2565			ปีงบประมาณ 2566		
	เงินรายได้	เงิน งบประมาณ	เงินอุดหนุนเฉพาะ/ เงินอุดหนุนทั่วไป	เงินรายได้	เงิน งบประมาณ	เงินอุดหนุนเฉพาะ/ เงินอุดหนุนทั่วไป	เงินรายได้	เงิน งบประมาณ	เงินอุดหนุนเฉพาะ/ เงินอุดหนุนทั่วไป
เงินสด	4	-	-	-	-	-	3	-	-
Pay-in ธนาคาร	140	-	-	64	-	-	65	-	-
เช็ค	12/ (D) 1 (Y) 811		(X) 25	34 (D) 5 (Y) 491	(I) 1	(X) 34 (Z) 4	33/ (D) 5 (Y) 448	(I) 2	(O) 5 (X) 54 (Z) 1
Cross Bank Bill Payment	362	-	-	1/154	-	-	1/200	-	-
QR Bill Payment	130	-	-	459	-	-	464	-	-
SCB PromptPay	(ข) 240	-	-	(ข) 257	-	-	(ข) 153	-	-
SCB SMART CREDIT	(4) 2	-	-	(4) 455	-	-	(4) 736	-	-
KTB PromptPay	-	-	-	-	-	-	(จ) 7	-	-

ที่มา : รายงานข้อมูลรับ-จ่ายในระบบ MU-ERP สำหรับปีงบประมาณ 2564 – 2566

จากตารางที่ 2 แสดงจำนวนการรับเงิน-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-payment) กรณีศึกษา คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ 2564 – 2566 เมื่อพิจารณารายการรับเงินและจ่ายเงิน พบว่า

- ในปีงบประมาณ 2564 มีการรับเงินด้วยเงินสด จำนวน 4 รายการ / Pay-in ธนาคาร จำนวน 140 รายการ เป็นเช็ครับเงิน จำนวน 12 รายการ และจ่ายเงิน เงินรายได้ (D^* / Y^*) จำนวน 812 รายการ เงินอุดหนุนเฉพาะ (X^*) จำนวน 25 รายการ/ Cross Bank Bill Payment จำนวน 362 รายการ/ QR Bill Payment จำนวน 130 รายการ SCB PromptPay ($ข^*$) จำนวน 240 รายการ/ และ SCB SMART CREDIT (4^*) จำนวน 2 รายการ ตามลำดับ

- ในปีงบประมาณ 2565 ไม่มีการรับเงินด้วยเงินสด/ Pay-in ธนาคาร จำนวน 64 รายการ เป็นเช็ครับเงิน จำนวน 34 รายการ และจ่ายเงิน (เงินรายได้ (D^* / Y^*) จำนวน 453 รายการ /เงินงบประมาณ (I^*) จำนวน 2 รายการ /เงินอุดหนุนเฉพาะ (X^*) จำนวน 34 รายการ และเงินอุดหนุนทั่วไป (Z^*) จำนวน 4 รายการ) / Cross

Bank Bill Payment จำนวน 1/154 รายการ/ QR Bill Payment จำนวน 459 รายการ/ SCB PromptPay (ช*) จำนวน 257 รายการ/ และ SCB SMART CREDIT (4*) จำนวน 455 รายการ ตามลำดับ

- ในปีงบประมาณ 2566 การรับเงินด้วยเงินสด จำนวน 3 รายการ/ Pay-in ธนาคาร จำนวน 65 รายการ เป็นเช็ครับเงิน จำนวน 33 รายการ และจ่ายเงิน (เงินรายได้ (D*/Y*) จำนวน 496 รายการ เงินงบประมาณ (I*) จำนวน 1 รายการ เงินอุดหนุนเฉพาะ (X*/O*) จำนวน 59 รายการ และเงินอุดหนุนทั่วไป (Z*) จำนวน 1 รายการ) / Cross Bank Bill Payment จำนวน 1/200 รายการ/ QR Bill Payment จำนวน 464 รายการ/ SCB PromptPay (ช*) จำนวน 153 รายการ/ และ SCB SMART CREDIT (4*) จำนวน 736 รายการ และ KTB PromptPay (จ*) จำนวน 7 รายการ ตามลำดับ

บทสรุป

การพัฒนาประสิทธิภาพระบบการรับ-จ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment ภาครัฐ กรณีศึกษาคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อให้การดำเนินงานนั้นเป็นไปตาม บทบาทและพันธกิจของคณะสังคมฯ รวมถึงยังสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของประเทศ ในการช่วยลดการรับ เงินด้วยเงินสด และนโยบายการก้าวเข้าสู่สังคมไร้เงินสดที่ยังคงต้องทำให้การดำเนินงานดังกล่าวมี ประสิทธิภาพ และปลอดภัย รวมถึงมีความถูกต้องและลดข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่อาจจะขึ้น

ผลการวิเคราะห์ปีงบประมาณ (2564 – 2566) ที่ผ่านมา คณะสังคมฯ จะพบว่าการรับเงินด้วยเงินสด และ Pay-in ธนาคารน้อยลง ส่วนการรับจ่ายเงินเป็นเช็คมีจำนวนรายการลดลงเช่นกัน เพราะคณะ ฯ มีการนำ วิธีการรับชำระเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Payment โดยการรับและจ่ายผ่านบริการธนาคารเพิ่มขึ้นมา แทน ดังนั้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการรับจ่ายเงินของคณะสังคมฯ จะสามารถช่วยในเรื่องของการลดการใช้ กระดาษ ประหยัดต้นทุนต่าง ๆ ลดความข้อผิดพลาดในการรับ-จ่ายเงินด้วยเงินสดและเช็ค ลดการถือเงินสด เพิ่มความปลอดภัยในการเก็บรักษาเงิน โดยไม่ต้องตรวจนับและลดความเสี่ยงทางการเงิน ลดระยะเวลาใน กระบวนการเบิกจ่าย และประหยัดต้นทุนในการจัดการเอกสารด้านการจ่ายเงิน โดยสามารถจ่ายผ่านบริการ ธนาคาร ซึ่งไม่ต้องใช้เอกสารแสดงตัวตนเพื่อรับเช็คนั้น

ข้อจำกัด

1. เงินเข้าระบบวันถัดไป

2. ระบบยังไม่เสถียร

- MU-ERP เชื่อมโยงกับระบบ SCB Business Net ยังไม่มีประสิทธิภาพและครอบคลุม
- SCB Business Net เรียกใช้งานไม่ได้ ล่าช้า

3. ระบบการโอนเงินมีปัญหา ทำให้รายการที่โอนเงิน Biller ID คณะ ฯ ส่งข้อมูลไม่ถึงระบบของ ธนาคาร ทำให้สิ้นวันระบบไม่สามารถทำการตัดเงินและนำเงินเข้าบัญชีมหาวิทยาลัยมหิดลได้ ธนาคารจะต้อง ดำเนินการปรับปรุงและนำเงินเข้าบัญชีมหาวิทยาลัยมหิดลแทนในวันทำการถัดไปซึ่งรายการดังกล่าวจะแสดง

อยู่ในรายงาน Statement ของธนาคาร และจะไม่มีรายการในรายงาน Bill Payment โดยจะแสดงรายการใน Statement เป็น Unmatch Cross Bank Bill Payment

4. รหัสผ่าน (Password) ในการเข้าใช้งานระบบ SCB Business Net และระบบ BP Payin Slip มีข้อจำกัดในการใช้งาน โดยต้องกำหนดรหัสผ่าน (Password) ทุก 3 เดือน เกิดความยุ่งยากของผู้ใช้งาน เนื่องจากสับสนและลืมรหัสผ่าน ทำให้ไม่สามารถเข้าใช้งานในระบบได้ ซึ่งอาจทำให้เสียเวลาติดต่อผู้ดูแลระบบ (Company Administrator Authorizer) และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เพื่อทำการ Reset รหัสผ่านใหม่

จากที่ได้กล่าวมานั้นจึงเห็นได้ว่า การพัฒนาประสิทธิภาพระบบการรับ-จ่ายเงิน ฯ จะสามารถช่วยในการประหยัดทรัพยากรและช่วยลดขั้นตอนให้มีความยุ่งยากซับซ้อนลดน้อยลงได้ สอดคล้องกับปรีชาพร วัฒนปัญญาจร (2560) โดยทำการศึกษา เรื่อง ประสิทธิภาพการจ่ายเงินของส่วนราชการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกองคลัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านประสิทธิภาพในการจ่ายเงินของส่วนราชการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับมากที่สุดคือ ความประหยัดค่าใช้จ่าย (ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการซื้อเช็คของมหาวิทยาลัยฯ และช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปธนาคาร ค่าธรรมเนียมขึ้นเช็ค)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการรับจ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ควรมีการพัฒนากระบวนการจ่ายเงินที่สามารถโอนจ่ายผ่านบริการธนาคารโดยไม่ต้องสร้างข้อมูลหลักผู้ขายหรือเจ้าหน้าที่ในระบบ MU-ERP กรณีที่มีรายการจ่ายให้แก่บุคลากรคณะสังคมฯ ซึ่งจะสามารถลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในเรื่องของต้นทุนเช็ค และลดระยะเวลาที่ต้องนำฝากเช็คที่ทำการของธนาคาร ทำให้ลดระยะเวลาการปฏิบัติงานให้มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- E-Payment คืออะไร?. (2019/April 8). วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2566/ เข้าถึงได้จาก <https://www.getinvoice.net/e-payment-2/>
- กลุ่มตรวจสอบภายใน กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน. (2561). คู่มือการตรวจสอบการรับ-จ่ายเงิน ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-payment). สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2566/ เข้าถึงได้จาก https://www.doeb.go.th/ias/data/e-payment_manual290861.pdf
- ข่าวมหาวิทยาลัยมหิดล. (2561). มหาวิทยาลัยมหิดล ก้าวสู่การเป็น Digital Convergence University. งานสื่อสารองค์กร กองบริหารงานทั่วไป สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2566/ เข้าถึงได้จาก <https://mahidol.ac.th/th/2018/digital-convergence-university/>

ขวัญเรือน จันทรเชื้อแถว. (2566). ชักซ้อมความเข้าใจการใช้งานรหัสเจ้าหนี้และวิธีการจ่ายเงินของระบบบัญชีเจ้าหนี้ (AP). เอกสารบรรยาย จัดโดยกองคลัง งานบัญชีและพัฒนาระบบ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปรียาพร วัฒนปัญญาจร. (2560). ประสิทธิภาพการจ่ายเงินของส่วนราชการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ของกองคลัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2566/ เข้าถึงได้จาก http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/bitstream/123456789/3769/1/RMUTT_158624.pdf

วิทยา อินทร์สอน. (มปป.). เทคนิคการเพิ่มผลผลิต โดยการลดการสูญเสีย. ข่าวสารเพื่อการปรับตัวก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม INDUSTRIAL TECHNOLOGY REVIEW, no.288. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2566. เข้าถึงได้จาก <http://thailandindustry.com/onlinemag/view2.php?id=1421&section=4&issues=81>

รายงานข้อมูลรับ-จ่ายในระบบ MU-ERP ปีงบประมาณ 2564 – 2566. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). ทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2566/ เข้าถึงได้จาก <https://www.bot.or.th/content/dam/bot/financial-innovation/digital-finance/Payment-DirectionalPaper-TH.pdf>